

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinánd 4/22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Bürgöncim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	600 Lej
Fél évre	300 Lej
Negyed évre	150 Lej
Havonta	50 Lej

Hirdetések díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucurestiben 50 baniva
több.A polgárságnak
össze kell tartania!

Chlumetzky János, a hajdani Ausztria kereskedelemügyi minisztere és sok éven keresztül az osztrák képviselőház elnöke levelet írt a bécsi „Neue Freie Presse“-hez, s ebben a levélben rendkívül érdekesen, s a mi szempontunkból is rendkívül figyelemreméltóan nyilatkozik az osztrák köztársaság helyzetéről. Szerinte nem elég az, ha az állami költségvetés egyensúlyát helyreállították.

— Ez az egyensúly tres szó marad, — ugymond — ha a megfertőzött gazdasági helyzetet nem szaradják. Az osztrákoknak ki kell gyógyulniuk abból a mániából, hogy a kevesebb munkát háborús vívmánynak tekintsék. Ha nem dolgoznak többet, s nem produkálnak többet, akkor az operáció sikerülhet, de a beteg meg fog halni.

A fegyelmetlenségnek és a demagógiának véget kell vetni. A szellemi felsőbbiséget ismét a régi helyére kell títetni. Tisztára képzelenség, hogy a csatornatisztítót éppen úgy javadalmazzák, mint azt, aki magas szellemi munkát végez. A legnagyobb bajok egyike az, hogy a szellemi munkások mincsenek megszervezve. Száz szervezett fiatal gyerkőc sokkal többet érhet el, mint azok a szellemóriások, akik mindegyike a maga útján halad. Minthogy pedig most a közönség sport iránt érdeklődik, s így az izomembert sokra becsülik, ennek az izomembernek nagy befolyása van, holott az agy veleje igen kicsi. Ennek a hatása már az igazságszolgáltatás terén is érezhető. Már akadtak bírák, a kik nem tudtak ellentálni a külső befolyásnak. Az meg éppenséggel aggasztó, hogy olyanokat, akik a demagógia ellen felszólalnak, egyszerűen félreállítanak. Így nemrég Bécsből kiutasítottak egy tisztességes, büntetlen előéletű embert, csak azért, mert a magas adók ellen tiltakozni merészkedett. A polgárságnak össze kell fogni, hogy a demagógia veszedelmét elhárítsa. Mindaddig, míg ez meg nem történik, a költségvetés számaival való játszás nem éri el ezt a célt, — az ország talpraállítását — ahova minden hazafinak törekednie kell.

A királyi pár külföldi utja.

(Nagy program a párisi látogatásokra.)

(Saját tudósítónktól.) Bucuresti jelentés alapján már részletesen beszámoltunk, hogy a román diplomácia hosszas előkészületeket tett, hogy a román királyi pár külföldi látogatását a szövetséges és a barátságos államokba előkészítse. A tervek szerint Ferdinánd király és Mária királynő meglátogatják az olasz királyt, a francia köztársaság elnökét, a spanyol udvart, a belga királyi párt és esetleg ellátogatnak Angliába is az angol udvarba.

A franciaországi látogatás e hó 7-én kezdődik és annak programját már leközlöttük, sőt újabb jelentés szerint a franciaországi program még ki is bővült. A királyi pár kívánságára úgy határoztak, hogy 9-én, a párisi ünnepségek után az uralkodó pár egész kíséretével együtt Elzász-Lotharingiába megy Bellwillerbe. Az itteni ünnepélyes fogadtatás után az egész menet autókba száll és Mühlhausenbe megy, ezt követi a val du Petre-i katonai temető meglátogatása és az itteni katonai pompa után a királyi pár kíséretével együtt Colmaron át Strassburgba megy. Itt meglátogatják az itteni román katonai temetőt is, majd végigszemlélik a strassbur-

gő piacon történő nagy katonai díszfelvonulást. — Meglátogatják még a strassburgi egyetemet is, ahol az ünnepélyes alkalomból Mária királynőt tiszteletbeli tudor-rá avatják. Este a kormányzóság dínt adnak a magas vendégek tiszteletére, ami után a királyi pár ismét visszatér Párisba.

A királyi pár Svájcba is el akar menni és Románia svájci követe már értesítette a szövetség-tanácsot, hogy a román királyi pár meglátogatja a szövetségi elnököt. A római utazás — amint az már ismeretes — elmarad és újabb jelentések szerint a madridi és brüsszeli kormányoktól is olyan

értesítés érkezett 'Bucurestibe, hogy a látogatások időpontját el kell halasztani, illetve megváltoztatni. A madridi és brüsszeli programváltozás okát nem tudják. Az Universal mai száma nagyobb cikkben foglalkozik az uralkodó pár külföldi utazásával és a lap konstatálva az utazás körül felmerült nehézségeket, azt fejtegeti, hogy bármennyire is óvakodnak kapcsolat feltételezni a királylátogatások és bizonyos gazdasági problémák között, az illető országok kormányai mégis rájuk akarják kényszeríteni álláspontjukat, ami által az ország tekintélyét sértik. A lap végül hangoztatja, hogy valakinek mégis felelmi kell az ország előtt azért a könnyelműségért, amellyel ezeket a külföldi látogatásokat előkészítették.

„A numerus clausus eltörlése nem aktuális!”

(Klebsberg magyar belügyminiszter beszéde a nemzetgyűlésen.)

Budapestről táviratozzák: A magyar nemzetgyűlés mai ülésén a középiskolai reformról szóló törvényjavaslat vitájának befejezése után Klebsberg Kuno kultuszminiszter mondott beszédet a numerus claususról. Kifejtette, hogy elvileg ellensége a numerus claususnak, mert egy országnak fontos érdeke, hogy minél több palléro-

zott fő legyen benne. Ha itt lesz az ideje, szívesen eltörlő, de jelenleg nem aktuális, mert a köztisztviselők létszámredukciójának következtében éppen most tizenöt ezer olyan alkalmazottat kell elbocsátani, akiknek főiskolai végzettségük van. A legnagyobb felkészültségűeknek tartaná, ha tömegesen engednék főiskolákba olya-

Tutankámon sirja.

Howard Carter érdekes könyvéből ma közöltünk mutatót. Ennek folytatását tartalmazza a következő kivonat, amelyben azokat az izgalmas percekét mondja el a kutató, amiket az évezredes sir külső ajtajának feltárásakor élt át.

(Izgalmas várakozás.) — Természetesen nagyon szerettem volna azonnal folytatni a kihordási munkálatokat, hogy a fölfedezés egész terjedelmével tisztába jussak, de lord Carnarvon Angliában volt s reá való tekintettel minden továbbit el kellett halasztanom megérkezéig. Így hát november 6-án reggel a következő sürgőnyt küldtem neki: „Végre csodálatos fölfedezést tettem a „völgy“-ben, egy nagyszerű sir, sértetlen pecsétekkel, az ön megérkezéig mindent újra befödöttem. Gratulálók!”

— Legközelebbi feadatom volt a bejáratot avatatlank elöl megvédeni, amíg az újból kinyitattik. A nyílást tehát betömöttük s kövekkel betakartuk. Aznap estéig elkészültünk. A sir eltűnt. Ahogy a föld most megint kinézett, ott sohasem volt sir s magamnak is nehezembe került, hogy néha álomnak ne tartsam az egészet.

— De eziránt hamar megnyugodhattam. Egyiptomban a hírek igen gyorsan elterjedtek s már két nappal a fölfedezés után elárasztottak a gratulációk, kérdézősködések és segítségkínálgatások özö nével. Már a kezdet stádiumában tisztán állott előttem, hogy oly vállalat elé kerültem, amellyel egy magam nem tudok elkészülni. — Sürgönyöztem tehát Callendernek, aki különböző korábbi alkalmakkor segítségemre volt s kérttem, ha csak lehet, haladéktalanul jöjjön hozzám, fölélegzettem, mikor már másnap megérkezett. Lord Carnarvontól 8-án két híradást kaptam válaszul sürgönyömről, az első így szólt: „Ha lehet, nemsokára jövök”, a másik, valamivel későbbi: „Azt hiszem 20-án Alexandriába érkezem”.

— Volt tehát előttem csaknem tizennégy napi időköz s azt felhasználtuk különböző előkészületekre, hogy lehetőleg csekély késedelemmel láthassunk munkához, ha az újramegnyitás ideje elérkezik, 18-án este három napra Cairóba utaztam, hogy lord Carnarvonnal találkozzam s a szükséges dolgokat beszerezzem s 21-én visszaérkeztem Luxorba. 23-án megérkezett lord Carnarvon, leányával, lady Herbert Evelynnnel, aki hűséges társa volt minden munkáimnál Egyiptomban. Minden

készen volt a sir felfedezésének második szakaszára. Callender egész nap el volt foglalva azzal, hogy a felső törmelékretéget eltávolítsa, úgy hogy másnap késlekedés nélkül a lépcsőhöz juthattunk.

— 24-én délután szabad lett az egész lépcsőzet, összesen tizenhat lépcsőfok s lehetővé vált a lépcső telt ajtó tüzetesebb megvizsgálása. Az alsó végén a pecsétlenyomatok sokkal tisztábbak voltak és sikerült nekünk minden nehézség nélkül néhányan megállapítani Tutankámon nevét. Ez roppantul növelte a fölfedezés jelentőségét. Ha — mint csaknem biztosnak látszott — ennek az árnyékszerű uralkodónak a sirját megtaláltuk, akinek uralkodási ideje az egész egyiptomi história legérdekesebb korszakával esett össze, akkor valóban jogunk volt gratulálni magunknak.

— Ha ugyan lehetséges, még fokozottabb feszültséggel folytattuk a bejárat megvizsgálását. Itt bukkant fel először valami nyugtalanító dolog. Minthogy az egész ajtó a világgósságba jutott, felismerhettük, ami eddig elkerülte figyelmünket, t. i. hogy egyik része kétszer egymásután már valamikor kinyitattott és becsukott; továbbá, hogy az először felfedezett pecsétek, a sakál és a ki-

nokat, akik műveltségükhöz, tudásukhoz és iskolai képzettségükhöz

mélto állásban úgy sem tudnának az országban elhelyezkedni.

Bolgár komitácók betörték Szerbiába.

(A jugoszláv csendőrség visszaverte a támadásokat. — Drinápolyba helyezik a komitácók főhadiszállását. — A belgrádi kormány erőlyes lépésre készül.)

Athénből jelentik: A szaloniki lapok jelentése szerint Alexandrov macedon bandavezért Drinápolyban a török tisztek nagyon szívélyesen fogadták. A vezér egy napi tartózkodás után török tisztek kíséretében Petritsibe utazott. A petritsi macedonok gyűlékezeten elhatározták, hogy a komitácók főhadiszállását Drinápolyba helyezik át, mert a bolgár kormány Petritsiben lehetetlené teszi működésüket. Kisebb komitációs osztagok az utóbbi időben megkísérelték, hogy a törökországi

Thráciából Görögországba törjenek be.

Belgrádból táviratozzák: A bolgár komitácók Alexandru Todor vezetéke alatt be akartak hatolni Délszerbiába. A jugoszláv határőrség visszaverte a komitácikat, akik Ale és Gillak községeket gépfegyverrel megtámadták. Borovo falu mellett sikerült a komitácóknak jugoszláv területre behatolni, de a csendőrség rövid harc után visszazorította őket. A jugoszláv kormány a határincidens miatt erőlyes lépésre határozta el magát.

Meghiusult a román-orosz konferencia.

(Visszautaznak a delegációk.)

Bécsből táviratozzák: A román-orosz konferencia tegnapi ülésén Kresztinszky, az orosz delegáció vezetője megállapította, hogy Románia Besszarábiát lakossága többségének akarata ellenére uralja és ezért

visszautasítja a románoknak azt a javaslatát, hogy Besszarábiát, mint Románia tulajdonát ismerje el.

A szovjetdelegáció azonban azt ajánlja, hogy közös tanácskozáson vitassák meg a besszarábiai népszavazást, amely által Románia megszabadulna attól a vádtól, hogy Besszarábiát erőszakosan uralja. Ez után azt hangsúlyozza még, hogy a

szovjetdelegáció visszautasítja a felelősség vállalását a konferencia további sorsáért. Ha a román delegáció vonakodnék az értekezlet további munkáját folytatni, úgy ezért a felelősség kizárólag Romániát terhelné.

A román küldöttség vezetője ezután megismételte a román kormánynak a legutóbbi ülésen ismertetett elutasító állásfoglalását.

Mivel a delegációk nézetét összeegyeztetni nem lehetett, az értekezlet munkáját ma befejezték jelentették ki.

Mind a két delegáció a napokban elhagyja Bécsét és ezzel a tárgyalá-

sonc fogoly, az újra elzárt részben volt alkalmazva, holott Tutankámon pecsétje az ajtó azon részén volt, amely még eredeti állapotában maradt, tehát az, amely eredetileg biztosította a sirt. A sirt tehát nem volt teljesen érintetlen, mint ahogy reméltük. Fosztorगतók jártak benne és pedig több ízben. A fölötté levő kunyhókban itélve oly időbeli fosztogatók voltak, amely nem esett VI. Ramses uralkodásá ideje mögé; de hogy nem mindent raboltak el, azt az a körülmény bizonyította, hogy a sirt újra bezártott. (Későbbi bizonyítékok kiderítették, hogy az újra lepecsételés nem később, mint Haremhab uralkodása alatt, tehát 10—15 évvel Tutankámon eltemetése után történt.)

Azután egy másik veszély jelentkezett. Az alsó omladékrétegekben, amelyek a lépcsőzetet fődtek, nagymennyiségű cserepet és tört szekerényt találtunk, az utóbbiakon Echnaton, Sakeres és Tutankámon neveivel és ami még izgatóbb volt, egy Skarabeust III. Thutmosistól és egy másikat III. Amenhotep nevével. Honnét a vérzavar? Ez inkább rejtekhelyre, mint sirra engedett következtetést és munkánk azon stádiumában mindinkább hajlottunk arra a nézetre, hogy különböző tárgyakra fogunk akadni a 18. dinasztia-ban királyok birtokából, amelyek Tutankámon El-Amarnából hozott ide és itt helyezte biztonságba.

Igy álltak a dolgok november 24-én este. Másnap volt a lepecsételést ajtó eltávolítandó és Callender ácsokkal egy nehéz farácsot

készítettett, mely annak helyébe volt felállítandó. A régiség-kezelő ség főinspektora, Engelbach, meglátogatott bennünket a délután folyamán és tanuja volt annak a mint a bejárat utolsó omladéknak egy részét eltávolítottuk.

Huszonötödikének reggelén a pecsétlenyomatokat gondosan lemásoltuk s lefényképeztük s aztán eltávolítottuk az igazi ajtózárt, mely egymásra rakott nyers kövekből állott, amelyek kívülről vastag malterréteggel voltak befödve, a pecséték beillesztése céljából.

(A lepecsételést ajtó mögött.)

Ezáltal egy lefelé vezető folyosónak (nem lépcsőzetnek) eleje tárult fel, mely ugyanoly széles volt, mint a bejárat lépcsőzet, s mintegy két méter magasságu. Miként már az ajtóbejárat nyílásán át fölfedeztem, ez a folyosó egészen tele volt omladékkal és kövekkel, amelyek valószínűleg lejjárásától eredtek. Ezek a törmelések épp úgy, mint az ajtóbejárat, világos nyomaikat árulták el annak, hogy a sirt többször fölnyitották és bezárták. Az érintetlen rész tiszta fehér, porral kevert darabokból állott, míg az a rész, amelyet átkutattak, többnyire sötét üzkövekből alakult. Nyilvánvaló, hogy a folyosó felső baloldalán, az eredetileg létezett masszán egy szabálytalan alagutat törtek át, a mely fekvésében az ajtóbejárat lyukának felelt meg.

A folyosó kihordásánál az omladékokkal együtt az alsó rétegbe keverve agyagcserepeket, pecsétzárakat, egész és tört alabástromedényeket, festett agyag-

sok Románia és Szovjet-Oroszország között végleg megszakadtak.

Bécsből táviratozzák: Langa-Rascanu, a román delegáció elnöke Kresztinszky kijelentésére a következő nyilatkozatban válaszolt:

A népszavazás, amelyhez a szovjetunio delegációja, — mint azt a román delegáció sajnálattal megállapítja, — ragaszkodik, nemzetközi nehézségek megoldásánál rendkívüli eszköz. A mostani népjogokban csak kiegészítő eszköz. Besszarábia román jellege, valamint az örendelkezés megismételt aktusa fölő legessé tesznek minden a népszavazásra vonatkozó javaslatot. A román delegáció, amely megállapította, hogy minden erőfeszítése ellenére a szocialista szovjetkötársaságok szövetségének delegációja ragaszkodik engesztelhetetlen magatartásához,

kénytelen a tárgyalásokat elnapolni és Romániába visszatérni.

Amennyiben a szovjetdelegáció lehetetlennek tartja, hogy álláspontjáról, amely a besszarábiai népszavazásra vonatkozik, lemondjon.

Irodalom, művészet

Zilahi Pali megvált a timisoarai színtársulattól. A timisoarai magyar színtársulat egyik legtehetségesebb tagja, a kitűnő Zilahi Pali megvált a társulattól s már el sem utazott Brasovba. Fekete Mihály elengedte ezt a kitűnő színészt, mert 4000 lej helyett havi 4500 lej gázsit kért, amikor egy Bodornak 6000 lej gázsija volt. A társulat különben már elutazott, csak a direktorné, F. Sugar Teri tartózkodik még Timisoarán.

Az aradi színház hírei. Mintha álom volna ujdonság szereplői.

Legutóbb ismertettük az Erdélyi—Kulinyi—Barna operett-ujdonságot, ma már közölhetjük annak teljes szereposztását is. A hercegnőt, ezt a nagy szerelmes primadonnaszerepet, kettős kiosztásban játszatja a színház igazgatósága Horváth Mivel és Bartók Etussal, a vőlegényjelölt herceg Sereghy Andor lesz, a szökevény hadifogoly huszárkapitányt Tompa Béla alakítja, aki egyuttal rendezi is az ujdonságot és a kapitány édesanyját Tibor Lóri játsza. A humor képviselői sorában első helyen kell megemlékeznünk Balogh Böskéről, aki mint a hercegnő komornája, ismét egy vérbeli táncoszübret szerepben kacagtatja meg az aradiakat. Pártnerre Selmeczy Mihály, a huszárkapitány tisztiszolgája lesz. Két komikus figurát alakítanak Gyöző Alfréd mint udvari szakács, Gömöri Emma mint a hercegnő dadája és végül két kisebb szerepet játszanak Ács Mihály és Gyarmathy Géza. Amint látható, tehát az operett-együttes csaknem teljes számban készül az április 8-iki premierre.

Készül a timisoarai színház. Az új timisoarai színház épületének munkálatai már nagy szorgalommal folynak. A hosszú tél miatt a munkálatok késedelmet szenvedtek, de most a késedelmet igyekeznek helyrehozni. A betonmunkálatok már néhány hónap múlva készen lesznek és a belső munkálatok elvégzésére még a jövő hónapban kiírják a pályázatot. Valószínű, hogy az új színházat még ez év október elsején átadhatják rendezésének.

edényeket, apró tárgyak számos tört darabjait és viztömlőket találtunk; az utóbbiakat nyilván viznek idehordására használták, a mely az ajtóbejáratok bekénésére kellett. Minden világos jele volt a fosztogatásnak és mi bizalmatlanul néztük azokat. Estig a folyosónak meglehetősen részét szabadrá tettük, de még nem láttuk semmi jelét egy második ajtónak vagy kamarának.

A rákövetkező nap (nov. 26-ika) lett a napok napja, olyan csodálatos, aminőt csak valaha megértim s aminőt soha többé át nem élhetek. Reggel folytattuk a kihordást, természetesen csak lassan, a törékeny tárgyak miatt, a melyek az omladék közé voltak keverve. Aztán a délután közepe táján, tíz méter távolra a külső ajtóhoz jutottunk, mely az elsőnek pontos másolata volt. A pecsétlenyomatok itt kevésbé világosak voltak, de még mindig felismerhetők, mint a Tutankámon-éi és a királyhalottak városaié. Itt is tisztán láthatók voltak a kinyitás és újra elzárás jelei a malterben.

Közben megerősödött az a meggyőződésünk, hogy egy rejtekhelynek, nem pedig egy sirnak a megnyitására fogtunk. A lépcsőzet elhelyezése, folyosó és ajtók nagyon emlékeztettek bennünket Echnaton és Teje rejtekére, a melyet mostani ásásunk szomszédságában Davis fedezett fel. Hogy Tutankámon pecsétje ott is előfordult, szinte kétségtelen bizonyítéknak látszott arra, hogy sejtelmünk helyes nyomon járt. Csakhamar meg kellett tudnunk a

valót. Előttünk a lepecsételést ajtó és mögötte — a válasz kérdéseinkre. Lassan, kétségbejött lassúsággal — legalább nekünk ennek tetszett — eltávolítottak a folyosóból az omladékrészek, míg végre teljesen szabadon állott előtünk az ajtó. A döntő pillanat itt volt. Reszkető kézzel egy kis nyírást csináltam a bal felső sarokban. Sötétség és üresség arra mutatott, — ameddig egy keresztillőt vasrud érhetett — hogy az, ami az ajtó mögött volt, üres és nem kitöltött úr, miként az imént kihordott folyosó. Óvatosságból, esetleg benn levő mérges gázok tekintetében, gyertyaprobák rététek, aztán kitárgyaltam a lyukat, egy gyertyát toltam be és kémlelődttem, míg lord Carnarvon, lady Evelyn és Callender mellett állottak, kíváncsian — az ítéletre.

Eleinte nem láthattam semmit, mivel a kamarából kiáramló forró levegőtől a gyertya fénye ideoda lobogott. Mikor a szemem megszokta a fényt, csakhamar egyes részek bukkantak fel a küdből a kamara belsejében: saját-szerű állatok, szobrok és arany mindennitt tündöklő és csillogó arany! Egy pillanatra — a többieknek, akik mellett állottak, bizonyára egy örökkévalóságnak tűnhetett — elmúltam a csodálkozástól. Midőn lord Carnarvon már nem birt tovább türelmetlenségével és aggódva kérdezte: „Láthat valamit?” — minden, amit dadoghattam, csak ez volt: „Igen, csodás dolgokat!” Aztán kifeszítettük a lyukat, úgyhogy mindketten betekinthettünk és egy villamos-lámpát vezettünk be.

Szerb királybékét teremt a szkupstinában

Belgrádból táviratozzák: Sándor király tegnap fogadta az ellenzéki blok vezéreit és kijelentette, hogy nem oszlatja fel a parlamentet, mert meggyőződése, hogy az az ország javára fog működni.

Egyben közölte az ellenzéki vezetőkkel, hogy személyesen fog intervénálni a horvát képviselők mandátumának igazolása érdekében.

Miért hívták vissza a kanadai konzult.

(Csak a nyugati kikötőkben lesznek kanadai konzulátusok. — Galád visszaélés Roosz Péter nevével. Szenszációs eredménye a Közlöny cikkének)

(Saját tudósítónktól.) Nagyváradai tudósítónk jelentése, valamint egy bucarestii híradás alapján megirtuk, hogy a kanadai kormány Edmond Lang bucaresti kanadai konzult a konzulátus egész személyzetével visszahívta. Megemlékeztünk arról is, hogy nevezett konzul elutazása előtt ugy, Nagyváradon, mint Temesváron az N. Brück cég fióküzleteiben a kanadai kivándorlók utleveleit látta tamoztá s mint mindenki, a két tény között okozati összefüggést láttunk.

Március hó 21-iki cikkünkben megirtuk azt is, hogy a kivándorlóknak az utlevél láttamozásáért 25 dollárt kellett lefizetni, pedig a vizumdíj csak 10 dollár. Ezen híradásunkra vonatkozólag most illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptuk s erről személyesen is meggyőződünk, hogy a kanadai vizum ingyenes, hogy ezért 10 dollár sem jár ezt nem is kérték, s hogy a lefizetett 25 dollár nem vizumdíj volt, hanem a hajójegy költségeinek egy negyede, előleg, melyet minden utasnak előre le kell fizetni a hajóstársaság pénztárába.

Igy tehát visszaélésről is tekintetben szó sem lehet. A kanadai konzul visszahívása tisztán a kanadai kormánynak egy általános intézkedésére vezethető vissza.

1922-ig Kanada konzuljai csak is a nagy nyugati kikötővárosokban működtek. Bucarestbe is csak 1922-ben került kanadai konzul, a ki egyben Bulgária és Törökország részére is birt hatáskörrel. Ilyen körülmények között kénytelen volt hol Szófiába, hol Konstantinápolyba utazni, de Romániában is hol Constanzában, majd Csernovitzban és más nagy centrumokban végezte hivatalos teendőit, hogy az ügykezelést a felek részére megkönnyítse egyben a helyszínen tanulmányozza a kivándorolni szándékozók életlehetőségeit.

Hivatalos irásokból győződünk meg arról, hogy Nagyváradon a konzul otlétekor összesen 45 kivándorló kérte a kanadai vizumot, ezek közül azonban a konzul harmánchatot visszautasított, úgy hogy mindössze kilencen kapták meg. Temesvárott sem volt sokkal nagyobb az arányszám.

Érdekes, hogy „uriaszonyokat” nem engednek be Kanadába, sem az ugynevezett „jobb embereket”. Erős, egészséges, munkabíró emberek kellene oda.

Mihelyt a konzul „kalapos dármát” lát, már készen van a válasza:

— Nincsen vizum!

És nem használ ilyenkor sem a szép szó, sem a könyörgés, sem a protekció.

Most — úgy mint 1922 előtt — csak a nagy külföldi kikötővárosokban működnek kanadai konzulok. A kivándorlónak tehát ott kell

látamoztatnia utlevelét s nincs ki zárva, hogy a tenger partján, a hajóúriás közvetlen közelében éri a kivándorlót a rideg visszautasítás.

Szóval tettük cikkeink során, hogy Amerikából néha kitöltetlen affidavitokat küldenek Romániába s hogy ezeket hajózási ügynökök drága pénzen megveszik, mert bűrsás haszonnal tovább adhatják azoknak, akik rendes úton nem juthatnak ilyen affidavithoz. Megir-

Az aradi véres dráma. (Holnap temetik a szerelmi tragédia áldozatait.)

(Saját tudósítónktól.) Az a megrendítő szerelmi tragédia, amely tegnap játszódott le Aradon és két áldozatot követelt, általános részvétet keltett a városban. Scherer Ferenc holttestét a zsidó temető falottas házába szállították, édesapját pedig, aki Targumuresen (Marosvásárhelyen) lakik, táviratilag értesítették a szomorú eseményről. Ortutay Eszti holtteste a felső temető falottas házában van felravatalozva. — A tragédia áldozatait holnap temetik a rendőrségnél tett vallomások alapján ma megirtuk, hogy Ortutay Eszter édesanyjához akart utazni Szegedre és mindennap várta, hogy utlevelét megkapja. Ma délután előtt érdeklődtünk az aradi államrendőrség utlevélosztályán, ahol kiderült, hogy Ortutay Eszter egy általában nem nyújtotta be utlevél iránti kérését. Az ügyészség nem kívánja, a két holttest felboncolását, mert a felvett adatokból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a további nyomozásnak helye nincs. A házban lakó szemtanúk állítása szerint Scherer Ferenc már délelőtt is hívta a bádogosműhelybe Ortutay Eszti kék, aki azonban nem hagyhatta ott a butor raktárt. A fiúnál két revolvert és számos töltényt talált a rendőrség. Az a tény, hogy egy Ortutay Eszti aláírásával ellátott levelet is találtak nála, amelyben a lány is kijelenti, hogy közös elhatározással válnak meg az élettől, még nem bizonyítja azt, hogy tényleg beleegyezett volna a véres tett végrehajtásába. Valószínű, ugyanis, hogy a leány, aki életvidám, jókedvű teremtés volt, a fiu kérésére adta át ezt a levelet. A levél körülbelül négy héttel ezelőtt íródhatott, amit bizonyít az is, hogy Scherer Ferenc már hetekkel ezelőtt mindenkinek mutogatta Kiss Etelka, aki a bádogosüzlet alkalmazottja, vallomásából az tűnik ki, hogy Ortutay Eszti me nekülni akart a gyilkos fiu elől, Kiss Etelka ugyanis a bádogosüzlet előtt tartózkodott és közvetlenül a revolverdörrenések előtt dulakodás zaját hallotta a műhelyből. A tragédia két áldozatának eltemetése iránt megtörtént az intézkedés.

A véres tragédiának tulajdon-

tuk, hogy Roosz Péter, az N. Brück cég temesvári fiókjának vezetője is vásárolt egy ilyen affidavitot 15.000 lejért, sőt ebben az ügyben vizsgálat is van folyamatban.

Ez a vizsgálat azonban érdekes és szenzációs adatokat hozott nap fényre. Beigazolódott, hogy Roosz Péter, sohasem beszélt a szóban forgó nőszemélyekkel, sem Serban Vera orsovai, sem Sötét Mária dettai lakosnőkkel, soha tőlük affidavitot nem vásárolt s így, ha valaki tényleg vásárolt nevezettek től ilyen okmányt, ez Roosz Péter nevével szemérmellenül visszaélt. Lehet az is, hogy közönséges rágalomról van szó, amit a vizsgálat lesz hivatva kideríteni, melyet a Közlöny cikke alapján indítottak.

Amnyi tény, hogy Roosz Péter távol áll minden inkorrektségtől s örülnék, hogy cikkeink alapján módot nyujtottunk arra, hogy a lappangó vádak egy és mindenkorra megdöntessenek.

Képpen okát még ma is homály fedi. Az valószínű, hogy a leány nem idegenkedett a fiutól, különben nem szegte volna meg nagybátyja tilalmát a gyakori találkozással. Elháríthatatlan akadályok sem állottak a fiatalok boldogsága előtt, mert Cirkál Gyula a leány nagybátyja kijelentette a fiunak, hogy beleegyezik a házasságba, ha állást szerez magának.

Scherer Ferenc gyakran utazott és a környékbeli községekben telepatikus előadásokat tartott. Nemrég abbahagyta ezt a foglalkozását és elmondotta a leánynak, hogy állást kapott, így hamarosan egymásé lehetnek. A megrázó szerelmi tragédia valódi oka örök titok marad, amelyet a két szerelmes magával vitt a sírba. Ortutay Eszter temetése a felsőtemető falottas házából holnap fog megtörténni. Scherer Ferenc temetése iránt a Marosvásárhelyről megérkező hozzátartozói intézkednek.

London legújabb botránykrónikája.

(Társadalmi pikantériák és szenzációk. — A kaméliás hölgy Ki volt III. Napoleon apja? — Eugénia császárnő különös passziója. — Egy herceg halála.)

(A Közlöny londoni levelezőjétől.) Néhány hét előtt különös könyv hagyta el a sajtót. Címe: *Cenzurálatlan reminiscenciák*, szerzője Anonymus, aki csak annyit árul el magáról az előszóban, hogy közeli rokona Ney-Moskova hercegnek. Anonymus könyve két hét alatt immár három kiadást ért el. Ennek a rendkívüli sikernek az az oka, hogy a névtelen szerző leleplezi az angol arisztokráciát és igen pikáns dolgokat mesél el a közelmúlt történelmi személyiségekről. Ha nem is fogadhatjuk el készpénznek összes leleplezéseit, annyi bizonyos, hogy közléseiben igen sok a valóság és éppen ezért általa bepillantást nyerhetünk a párisi és londoni legfelsőbb körök életébe és erkölcsébe. A Közlöny londoni levelezője azonban inkább néhány szemelvényt nyujt alábbiakban, semhogymalmas kritikát írjon:

Egy válópör epilógusa.

(Tudta nélkül elválasztották férjétől.)

(Saját tudósítónktól.) Cheveresan Demeter nyugalmazott temesvári CFR. tisztviselő nem minden nap módon vált el a feleségétől. Cheveresan évekkel ezelőtt helyezték Bucarestből Timisoarara — Temesvárra, ő el is foglalta új állomáshelyét, felesége Bucarestben maradt. Az ötvenhat éves ember beleszeretett egy temesvári nőbe, akivel fiamarosan intímabb viszonyba került és feleségül akarta venni. Felesége azonban tudni sem akart a válásról. Cheveresan ravasz trükköt eszelt ki. Dr Lang Lehel ügyvéd útján benyújtotta válsi keresetét a bírósághoz és ő vállalkozott arra, hogy a válópörre vonatkozó iratokat kézbesíti feleségének. Miután a kézbesítésnek ez a módja megengedett, ezért neki adták az összes a pörre vonatkozó és a feleségének szóló iratokat. Cheveresan azonban az iratokat nem juttata el feleségének hanem megtartotta és az átvételi elismervényekre ráhamisította felesége nevét. A bíróság ki is mondta a válást és Cheveresan újra meg nősült. Az első feleség azonban a legutóbbi időig mit sem tudott a válás kimondásáról és az egész válópörrel, most hogy megtudta, férjét feljelentette. A temesvári bíróság ma tárgyalta az ügyet és Cheveresant három évi fogságra ítélte. Az első feleség most megteszi a lépéseket, hogy a válást és a második házasságot hatálytalannítsák.

— Sztrájkol a berlini állami opera kórusa. Berlinből táviratozzák: Az állami opera kórusa és baletije ma sztrájkba lépett, aminek következtében a műsort is meg kellett változtatni. A sztrájkolók követelik szervezetük elismerését, az agkori biztosítást, az özvegyekről s árvákról való gondoskodást. Április 8-ig a műsort a kórus nélkül állították össze.

Ismeretes, hogy a Kaméliás hölgy Párisban tényleg élt. Maria Duplessis-nek hívták és egyszerű mosogatóleányból fejlődött a költők által megénekelt kurtizánná. Kedvese, aki Dumas színművében és a *Traviata* című operában Armandoként szerepel, a valóságban Agener de Bidache herceg, a későbbi Gramont herceg volt. Maria Duplessis sohasem mondott igazat, nyíltan hangoztatta:

— Szerettem a hazugságokat, mivel fogaimat vakító fehérén tartják.

Marie Duplessis igen feltékeny volt Doche színésznőre, aki később Dumas Kaméliás hölgy című színművében először kreálta a kurtizán tragikus szerepét és annál hatásosabb alakítást nyujthattott, mivel jól ismerte az eredeti kaméliás hölgyet. Doche Duplessis konkurense volt. Elhódított ő

A kisebbségi kérdésről és a lefegyverzésről tárgyal az Interparlamentáris Unió Baselben.

(Beszélgetés Berzeviczy Alberttel, a magyar csoport elnökevel.)

(A Közlöny bécsi szerkesztősegtől.) Berzeviczy Albert dr., volt magyar kultuszminister, a Tudományos Akadémia elnöke ma Bécsen át Baselbe utazott, hogy, mint a magyar csoport elnöke, résztvegyen az Interparlamentáris Unió április első hetében tartandó konferenciáján. A Közlöny bécsi szerkesztőjének alkalma volt a pályaudvaron Berzeviczy Alberttel beszélgetést folytatnia, a ki a következőket mondotta:

— Az e heti baseli tanácsülés célja az Interparlamentáris Unió nagy nyári konferenciájának előkészítése. A szűkebb körű tanács-

le egy fiatal márkít, aki ugyan nős volt, de a hitvesi hűséget nem vette vajmi komolyan. Doche azt mondotta a márkinak, hogy szivesen fogadja éjjel, azonban négykézláb kell felmászni a hatodik emeleten levő lakásába és fogal között egy kicsiny kosarat kell tartania, amelyben egy gyémántnyakék fekszik. A szerelmes márkí aláveiette magát Doche szélszélyének, azonban néhány órával később a színész nő lakásán szívszélhűdés érte és nyomban meghalt. Doche azonnal írásztalához ült és a következőket írta a márkí özvegyének:

„Madame! Igen sajnálom, hogy kénytelen vagyok Önnek férjének lakásomban történt iménti elhunytását közölni. Kérem, szíveskedjék intézkedni, mivel a holttest lakásomban utamban van“.

Ugyanezen Doche jegyeiért többek között III. Napoleon is versenyzett még trónkövetelő korában, a színész nő azonban visszautasította.

III. Napoleonról azt meséli Anonymus, hogy ereiben egy csepp sem folyt a nagy Bonaparte vérből. Fia volt ugyan Beauharnais Hortenziának, azonban apja nem Lajos, németalföldi király volt. Ezt a hágal királyi galéria círceroneja is tudta, aki egy tess admirális portréja előtt sohasem mulasztotta el felhívni a látogatók figyelmét:

— Ime ez III. Napoleonnak, a franciák jelenlegi császáranak apja.

Anonymus szerint Eugénia császárnő sem volt anyja férjének gyermeke. Montijo grófnő, született Kérpatrik of Cloteron-nek egy csomó kedvese volt. Minden férfitől, aki neki tetszett, megengedte magát szöktetni. Egy ízben a madridi Pradóban, az ottani városdíszben egy ismeretlen ember megszólította José Nidalgót, hogy kövesse őt. A fiatal spanyol azonnal tudta, hogy miről van szó és teljesítette a kérést. Kocsi vitte

üléseken mintegy harminc állam képviselője lesz jelen és a magyar csoport nevében valószínűleg én is fel fogok szólalni. Ez egyébként a helyzettől és körülményektől függ. Ezeket a tanácskozásokon minket elsősorban a lefegyverzés és a nemzeti kisebbségek kérdése érdekkel. Ha szükségesnek mutatkozik, ezeknél a nagyfontosságú kérdéseknél több ízben is fel fogok szólalni, hogy minden tekintetben megvédhessem a magyar kisebbségek érdekeit. Miután a mostani ülés a nagy konferencia előkészítése a célja, a magyar csoportot csak egyedül képviselem a konferencián.

La Granjaba, Montijo grófnő kastélyába, ahol igen vidám társaságot talált. Minden hölgynek megvolt a maga gavallérja, csak a grófnőnek nem. Ő neá várt. Anonymus szerint Eugénia eszászárno természetes apja Clarendon lord volt. Tőle örökölte Franciaország későbbi uralkodója aranyvörös haját.

A kíméletlen szerző Eugénia császárnő egy különös passziójáról is beszámol. Szerinte Eugénia is anyja könnyelmű természetét örökölte. Különös passziója volt a kíséretében levő fiatalembereket négykézlábra kommandírozni s rajtuk lovagolni. Bizalmas barátja társaságában igen gyakran ilyen „lovászenyeket“ is rendezett.

Gramont-Caderousse herceg haláláról a következőket mondja el a rossz nyelvű Anonymus:

A herceg igen vidám életet élt. Egy ízben, amikor az orvosok közölték vele, hogy immár csak néhány órája van hátra, meghívta összes barátait vidám vacsorára. Ágyban vitette magát a lakomasztalhoz, megijedt barátait azonban megnyugtatta, hogy betegsége nem komoly, a szórakozás jót tesz neki. Erre azután nyugodtan evésnek láttak és vidáman kocintottak. A lakoma közben a beteg hirtelen lezárta az ajtókat, felült ágyában és a következő bucsubeszédet mondotta:

— *Ti balgák, nem látjátok, hogy én azonnal meghalok? Azért hívtalak benneteket, hogy halljátok ezt a szavamot. Életmódom tett tönkre engemet. Menjete most hazá, kíméljétek magatokat, okuljatok halálomon.*

Alig hogy a mondatot befejezte visszahanyatlott párnájára és meghalt.

Ilyen és hasonló dolgokat tartalmaz Anonymus könyve, amely ma a legkapósabb olvasmány az angol fővárosban. A társaságokban állandóan erről a könyvről beszélnek és feszült érdeklődéssel

találgatják, ki lehet ez a rossz nyelvű arisztokrata, aki mostan

így pellengére állította az angol és francia főúri köröket?

Tömeges kivégzések Moszkvában.

(5 katolikus főpapot letartóztattak.)

Moszkvából táviratozzák: Itt ma kivégezték Khiva uralkodójának fiát tizenkét társával együtt. A halálos ítélet végrehajtása tulajdonképpen csak megtorlás volt, mert amikor Khiva fővárosát fel-

szabadították a vörös uralom alól, az ottlevő szovjetbiztosokat agyonlőtték.

Varsóból táviratozzák: A szovjet kormány rendeletére öt katolikus főpapot letartóztattak.

Egy nagy hegedűs naplemente. (Dunkl Norbert — Kubelikről.)

(Budapesti levél.) Dunkl Norbert a régi híres impresszárió most közli visszaemlékezéseit, amelyek során igen érdekesen ír Kubelikről. Memoárjainak Kubelikre vonatkozó része így szól:

— Egy szép napon megjelent nálam egy tizenkilenc éves fiatalember, akit úgy hívtak, hogy Kubelik és aki olyan szegény volt mint a templom egere. Én meghallgattam és nem volt nehéz megállapítanom, hogy rendkívüli talentum, mondhatnám zseni. Mit mondjak magának? Olyan szegény volt, hogy trakk híján végig első hangversenyét, amely olyan sikeresen járt, hogy huszonöt hangversenyre kötöttem vele megállapodást és pedig ötszáz koronával hangversenyenként, ami abban az időben horribilis összeg volt. Csakhamar annyira lekötött ennek a rendkívüli művészek a képessége, hogy kiléptem a Rózsavölgyi cégből, mert ott működési körömet egy kissé korlátozva láttam és elindultam Kubelikkal a világba, bevallom, azzal a hennem várt reménnyel, hogy milliókat és milliókat fogok keresni. Hét országon keresztül vittem Kubeliket, mindonütt óriási sikere volt, de hát a rettenetes költségek majdnem mindent felemésztettek. Richter Jánoshoz is én vittem el, akinek irántam érzett barátságát lehetővé tette, hogy Kubelik Londonban, az ő, Richter hangversenyén debütálhasson. De hát ez sem volt olyan könnyű dolog, mert Richter semmiáron nem akart belemenni abba, hogy Kubelik Londonban a Paganini-koncertet játssza el, amelyet ő utolsó rongynak tartott, amely pedig Kubelik egyik legnagyobb erőssége.

— De hát az idők folyamán ez a Kubelik, fájdalom, leromlott. És ez most különös aktualitással bír, mert pár hét előtt Kubelik legutolsó olaszországi útján borzalmasan megbukott. Talán nem is egészen a művészete az oka, hanem az ő önhiúsága és modortalansága. — Tudnivaló, hogy Olaszországban a háború óta zenetársaságok alakultak, amelyek egy szezonban öt-hat hangversenyt rendeznek, egy bizonyos kijelölt területen belül. Aszerint, amennyi pénz van ennek a társaságnak, olyan kaliberű művészeket szerződtetnek egy-egy hangversenyükre. Kubelik egy ilyen társasághoz ötezer lírával szerződött hangversenyenként és

arról volt szó legutóbb, hogy Tribusziban a Teatro Comunale-ban két zenekari hangversenyen részt vegyen. Engem, mint Kubelik egykori impresszárióját, megkérdezték, megadják-e ezt a horribilis tiszteletdíjat. Én, aki tudom, hogy ez a kiváló művész, fájdalom, dekadenciában van, őszintén megmondtam, ha két hangversenyről van szó, hát úgy kell csinálni, hogy mind a két hangverseny legyen együttesen kell drulni. Mert nem hiszem, hogy az első hangverseny után a Teatro Comunale nézőtere másodsor is megteljen. Így is csináltak, a jegyek el is kelttek, de fájdalom, az első estén kiderült, hogy a mal Kubelik nem a régi. Szerencsétlenül volt megválasztva a hangversenyre kapriciozta magát, ahelyett, hogy Paganiniját játszotta volna, ami a leghíresebb leistungja. Elég az hozzá, hogy a közönség csalódott. Elgázoló volt a másnapi kritika is. A római Tribuna ezzel a címmel: Il crepuscolo d'un gran violonista: Egy nagy hegedűs naplemente, egyenesen elparentálta Kubeliket, aki nemrégiben még a világot hódította meg.

Rablógyilkosság Budapesten.

(Két nappal ezelőtt látták a gyanusítottat.)

Budapestről jelentik: Budapesten a Váci-uccában rablógyilkosság történt. Oraskovics Bogumilné meggyilkolta lakóját Raffenbergert Irmat, akinek nagyértékű ékszereit ellopta és ismeretlen helyre szökött. A rendőrség letartóztatta és helyezte Albrecht Jánost, mert nála a gyilkosság nanjáról keltezett Braziliába szóló utlevelét találtak. Rábizonytani azonban semmit sem tudtak. Az egyik kihallgatottnak vallomása szerint Oraskovicsné nyolc napon keresztül rejtgette lakásában a hullát, a melyet szétdarabolva akart eltüntetni. Egy ízben Oraskovicsné lakásán volt a tanu és kibírhatatlan hullabűzt érzett. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy a gyilkos Oraskovicsné két napon keresztül egy szobában tartózkodott Raffenbergert Irma holttestével. A gyilkos asszony az elrabolt holmikat tizenkétféle koronáért adta el. Az a feltevés merül fel, hogy a rablógyilkos öngyilkos lett. Budapestről jelentik: A Váci-uccai rablógyilkosság ügyében a rendőrséget arról értesítették, hogy a gyanusított Oraskovicsné minden valószínűség szerint nem lett öngyilkos, mert vannak tanuk, akik még két nappal ezelőtt Budapesten látták. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg Oraskovicsné felkutatására.

HIREK.

Ismét árad a Maros.

(Makón kiöntött. — Sajtényban veszélyes a helyzet.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny tegnap megírta, hogy a Maros és a Körös vízének emelkedése megállt, sőt lassankint apadni kezd. Ma azonban ismét nagyobb emelkedés állott be mindkét folyónál. Aradon a Maros tegnap és tegnapelőtt 218 centiméter magas volt, ma reggel azonban már 230 centiméter magasságot ért el és több helyen kilépett a tulajdonképpeni medréből. A víz egyre emelkedik és holnap reggelre újabb harminc centiméter emelkedés várható.

Sobórsinnál a tegnapelőtti 214 centiméter helyett ma reggel 274 centiméter magas volt, ami azonban még egyelőre semmi veszélyt nem jelent. Radnánál a víz magasága 346 centiméter. A Körös vize is emelkedőben van és ma reggel Ineu — Borosjenőnél 340 centiméter volt. A Közlöny munkatársa beszelgetést folytatott Hann Alajos főmérnök, a Folyammérnökség vezetőjével, aki a következőket mondotta:

— A víz kisebb-nagyobb mértékben emelkedik ugyan, de egyelőre semmiféle veszélytől nem kell tartani. Sokkal nagyobb a veszély Sajtény községben, ahol az összegyülemlett belvíz a községek házakát összeomlással fenyegeti. Holnap reggel utazok Sajtényra, hogy a szükséges intézkedéseket megtegyem.

Budapestről táviratozzák: A Maros vize Makón kiáradt és nagy károkat okozott. Különösen az ugynevezett Honvédtábor rész forog nagy veszélyben. A városban nagy riadalom van és megtették az óvintézkedéseket arra az esetre, ha még emelkedik a víz.

Budapestről táviratozzák: A Duna vize lassankint apad. — Tokajt a megáradt Bodrog és a Tisza két oldalról fenyegetik teljes elöntéssel. Nemcsak a községet, hanem a környékét is. A veszélyt az óriási szélvihar növelte és eddig több mint hetven ház került víz alá. Tiszakürt községét a váratlanul felgyülemlett víz párcek alatt elöntötte és a falut már a szoros értelmében elsodorta.

— Maniu a király előtt. Bucurestiből táviratozzák: Maniu Gyula, a nemzeti párt vezére tegnap két és fél óráig kihallgatáson jelent meg Ferdinánd király előtt.

— Nagy hóvihár Berlinben. Berlinből táviratozzák: A német fővárosban óriási hóvihár dühöngött. Az utcákon a hó több centiméter magas. Sok helyen zavarok álltak be a közúti forgalomban.

— Nyári zivatar Timisoara-Temesváron. Ma délután öt óra és fél hat között Timisoara fölött erős nyári zivatar vonult keresztül. Villámlás és menydörgés közepette zuhogott az eső, majd mogyorónagyságu jégszemek hullottak. A félórás zivatar után kiderült és ismét kellemes idő volt.

— Elütötte a vonat. Gottfried Jakabné timisoarai lakos ma a temesvári-józsefvárosi pályaudvar serein haladt át és nem vette észre, hogy egy vonat közeledik. A vonat elütötte és Gottfriedné súlyos sérüléseket szenvedett.

Aradi ember az új magyar jegybank vezérigazgatója.

(Tabakovits Dusán nagy karrierje.)

(Saját tudósítónktól.) Budapestről érkező pár szavas távirat hírül adja, hogy Tabakovits Dusán elvállalta az új magyar Jegybank vezérigazgatói állását. Jól esik ezt a hirt regisztrálni, mert Tabakovits Dusán aradi ember, itt született, itt is kezdte pályafutását és előkelő rokonai élnek Aradon. A díszes pozícióba jutott kitűnő pénzügyi szakember még alig ötven éves és harminc évvel ezelőtt végzte Aradon a kereskedelmi akadémiát, ami után mindjárt felkérték az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézetéhez. Hihetetlen szorgalmával és nagy tudásával gyorsan emelkedett a ranglétrán és szép pozíciót teremtett magának a volt monarchia jegybankjánál.

Két évvel ezelőtt az ujomani létesített magyar jegyintézet igazgatója lett, majd innen meghívták a Magyar Devizaközpont ügyvezető igazgatói állásába és ugyanakkor megkapta a kincstári főtanácsosi címet, amivel a méltóságos titulus jár. Budapesten a legkiválóbb pénzügyi szakértők egyi-

ke és a most lefolytatott magyar kölcsöntárgyalások alkalmával a kormány sokszor vette igénybe tudását. Több ízben emlegették pénzügyminiszternek és mostani állására is már régebben kiszemelték. Tabakovits Dusán minden évben el szokott látogatni Aradra, itt lakik fivére Tabakovits Emil építész és sógora dr. Bogdán Virgil ügyvéd, másik fivére dr. Tabakovits György volt aradi ügyvéd, a ki jelenleg a jugoszláviai Ujvidéken folytat ügyvédi prakszist. Felesége is aradi nő, leánya néhai Szontaghi Gyulának, a Kereskedelmi Egyesület egykori nagyevű elnökének és az aradi kereskedelmi akadémia egyik megalapítójának.

Az új jegybank vezérigazgatójáról csak kevesen tudják, hogy szabad idejében a képzőművészetnek hódol, képeket fest és elismert képzőművész hírében áll. Tabakovits Dusán szép karrierje csak gazdagítja az Aradról elindult karrierek nagy számát.

Poincaré harcias beszéde

„Bármilyen történjék is, Franciaország akarata nem fog csökkenni.”

Párisból táviratozzák: A kamara mai ülésén Poincaré miniszterelnök nagyobb beszédet mondott ismét Németországról. Kifejtette, hogy Franciaország nem szívesen nyomult be a Ruhrvidékre, de Németországot másképpen nem lehetett kényszeríteni, hogy adósságait megfizesse. Franciaország kénytelen volt zálogokat biztosítani, amelyeket csak teljesített fizetések arányában ad ki a kezéből. Franciaország addig nem adja vissza a Ruhr vidéket, amíg teljesen nincs kifizetve minden követelése. — Beszélte még Poincaré a Németországban mind gyakrabban előforduló nacionalista tüntetésekről, különösen azokról amelyekkel a szakértők döntése ellen a németek előre tiltakozni igyekeztek. Az bizonyos, hogy a szövetségesek nem mindenben osztották Franciaország nézeteit, mert

nem közvetlen szomszédai Németországnak, de a tények nyelvét Franciaország minden szövetséges megértette. Ha a jóvátételi bizottság határozatát a szakértők jelentése alapján hajtják végre, akkor állandóan valamennyi szövetséges egységes akaratának kell jelentkeznie. Bármilyen történjék is, Franciaország akarata nem fog csökkenni. — Poincaré ezután arról beszélt, hogy a frank értékének csökkenése nem a Ruhr megszállás, hanem a külföldi spekuláció és az előlegek következménye, amelyet Franciaországnak Németország nemfizetéséért a feladott francia vidékek utjaépítésére fizetnie kellett. Poincaré végül megállapította, hogy a francia és belga becsléseket messze túlfialadták a zálogok kihasználásának eredményei. A miniszterelnök beszédét a kamara nagy tetszéssel fogadta.

— Elkészült timisoarai-temesvári utlevek. A timisoarai-temesvári utle véhivatálnál a következők vehetik át elkészült utleveleiket: Aubermann Mihály (Ciacova), Farsang Pál, Nád házine Csekei Julianna (Mosnita), dr. Stölmayer János (Mosnita), Băcilă Sándor (Bucovat), Billa Aladár, Firim György (Nerau), Lambert Miklós (Ujarad), Brunner-Szűsz Erzsébet (Deta), Holzer Ede. Goldschmidt-Losits Ilona (Vinga), Parsche Gyula (Janulmare), Szabó Erzsébet, Balázs László (Ghilad), Batta Ferenc, Zuckerné-Weiszberger Aurelia (Gradiste), Bellmond Anna, Steinerné-Schwarz Adél (Perjámos), Vacarescu János (Comlos), Vacarescu Toma (Comlos), Kühlberger Miklós (Csatád), Hegedűs Antal (Ujarad), Sebeszta Margit, Tarca Vasílie (Nagyszentmiklós), Arvy Teodora, dr. Lichtfuss Antal (Szentandrás), Bugariu Ábrahám (Comlos), Mihai Nicolae (Camlos), Vidovici András (Cadar), Opreanuné-Szeutberger Anna, Tóth György, Schrich János (Németzentpéter), Tuca Romulus

(Deta), Kornis Bernát (Vinga), Butu Demeter, Onciu József, Wolffné Löw Johanna, Winternitzné Józsa, dr. Eggererné-Karner Lili, dr. Eggerer Sándor, Naschitzné-Gold Ilona, Bonnerth Rudolf, Micsa János, Biringer Antal (Ujarad), Rózsavölgyiné-Moller Amália, Rózsavölgyi Jolánka, Fittler Béla (Buzias), Meisner Miklós, Moskovitzné-Kornis Aurelia (Vinga), Chin István (Bahloc), Pjatsék István (Camlos), Hubert Janka (Nagyszentmiklós), Karnerné-Gold Rozália, Karner Ödön, Oprean György, Szántóné-Hollander Persilla, dr. Szántó Sándor, Adám Dávid (Perjámos), Manolescu Emil, Gáspár Vasílie, Stamosan János (Sámar), Halbheim Henrik, Berger Arnold, Bergerné-Szabados Nelli. A kiknek neve mögött nincsen helységnev feltüntetve, azok timisoariaiak.

Szenzásiós olcsó árakon

nál felöltők és ruhák 10038

„PARIS” nál Arad, város- házával szemben.

— A budapesti Winter-cég eladta Pöstyént. Pöstyén-fürdő bérleje eddig a budapesti Winter Lajos és fivére matomcég volt. Winterék bérleti szerződése még további hatva évre szólott, azonban, miként mostan bécsi szerkesztőségünk jelenti, a bérletet eladta egy bécsi konzorciumnak, amelynek élén Kola Richard és a Dianabad érdekeltége áll. Az új bérlet gyógyszergyárt szándékoznak Pöstyénben létesíteni és ezzel kívül jobban ki akarják használni az utóbbi években igen hanyagolt fürdőhelyet.

— Hias volt az aradi kisvonaat áldozata. Dr. Bradean Athanasz vármegyei főorvos, az aradi törvényszék orvosszakértője Jonescu vizsgálobíró és Mandru kir. ügyész jelenléteben ma boncolta fel Sztójka András 32 éves munkást, a kisvonaat áldozatát. A boncolás megállapította, hogy a gázolás alkalmával Sztójka András ittas volt, hogy a vonat keresztül gázolt rajta az összes oldalbordáit összetörte és a simpár kettészelte. A boncolás eredményéről jegyzőkönyvet készítettek és hozzácsatolták az ügy irataihoz.

— Egy év — tizenhárom hónap. Római táviratunk szerint a Vatikán valószínűleg elfogadja és már a jövő esztendőben bevezeti a tizenhárom hónapos évszámítást. Minden hónap négy héttől, 28 napból állana és elseje mindig vasárnapra esne. Új év napja különálló, a hónapokon kívül eső nap volna és szökőévekben az újév két napig tartana. Az új időszámítás szerint a változó ünnepek is ezentúl fix dátumra esnének. A Vatikán szerint a tizenhárom hónapos esztendő terve nem áll ellenfeleiben a katolikus egyház dogmáival, így akadálytalanul el lehet fogadni.

— Súlyosan megsebesítette férjét. Friedrich János temesvár-gyárvárosi lakos tegnap este Mezősor 4. sz. alatt levő lakásán összevezett a feleségével. A veszekedés hevében az asszony a férfire támadt és a fején karján súlyosan megsebesítette. A mentőket is kihívták és azok részcsítették első segélyben a súlyosan sérült embert.

— Aradi ügyvéd büntöve a vádtanács előtt. Holnap tárgyalja az aradi vádtanács dr. Váro Zoltán aradi ügyvéd büntögyét. Megirtuk, hogy Beregszászi Lajos aradi szilicsmester uzsora, magánokirat, hamisítás és lopás címén büntövédi feljelentést tett dr. Váro Zoltán aradi ügyvéd ellen. Az ügyvédség vádiratot készített, amely ellen Váro a vádtanácsához kifogással élt. A vádtanács holnap délelőtt foglalkozik dr. Váro Zoltán büntögyével.

— Súlyos vád egy pincér ellen. Az aradi államrendőrség ma délelőtt letartóztatta Kalmár Imre ötvenéves állás nélküli pincért, aki ellen az a súlyos vád merült fel, hogy merényletet akart elkövetni egy hét éves leánya ellen. A vád igazolására több tanu jelentkezett a rendőrségen, akiknek kihallgatása még folyik.

— Szabadlábrahelyezés. Jelentette a Közlöny, hogy a timisoarai rendőrség letartóztatta a legutóbbi antiszemita tüntetések idején Hilfreich Rezső timisoarai üvegyári tisztviselőt, mert állítólag sértegette a hatóságokat. A rendőrség át is adta az ügyvédségnek Hilfreich Rezsőt, amely ma a tisztviselőt szabadlábra helyezte.

— Halálozás. Schreyer Jakabné született Weiszberger Regina életének hatvankettedik, házasságának negyvenötödik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése 4-én, pénteken délelőtt 10 órakor lesz.

— Elítelt gázoló kerékpáros. Érdekes tárgyalást tartott ma az aradi törvényszék büntető tanácsa. A vádlott Koncsek Antal aradi lakos volt, akit azzal vádoltak, hogy gondatlanságból kerékpárjával elütötte Pintér Ferencné és nyolc napon túl gyógyuló testi sérülést okozott. A tárgyaláson a kerékpáros azzal védekezett, hogy az asszony elesett az uton és ő már nem bírta kitérni. Tanuként két gyereket idéztek meg, a kik közül az egyik megerősítette a kerékpáros előadását. A gyermek azonban nagyon akadozva vallott, ami az ügyészek felűnt. Egyszerre az ügyész rászólt a gyermekre: Nézd fiam, itt a kereszt és odafenn az Isten. Vigyázz arra amit mondasz, mert az Isten megbüntet, ha hazudsz. A gyermek sirni kezdett és bevallotta, hogy Pintér Antalnak van igaza, őt csak a kerékpáros bízta arra, hogy mellette valjon. A bíróság Koncsek Antal 15 napi elzárásra és Pintér Antalnak fizetendő 4260 lej kártérítésre ítélte.

— A községi bíró játéka a fegyverrel. Furdian Simon nagykostélyi községi bíró töltött puskáját, abban a hiszemben, hogy az üres, rásütötte Enescu György ottani munkásra. Enescu súlyos sérülést szenvedett. A csendőrség letartóztatta a könnyelmű községi bírót.

Hirdetéseket

az összes helyi, helyi, valamint külföldi lapok és folyóiratok részére, ugyancsak előfizetéseket felvesszünk. Francia, angol és orosz lapok naponta kaphatók. Utalások vizumoztatását szíveségből vállaljuk. Divatlapok szolid árak mellett nagy választékban kaphatók. 1718

LÖBL-hírlapiroda, Arad,
Apollóval szemben. Telefon sz. 398.

— Egy ökölcspással agyonütötte politikai ellenfelét. Prágából táviratozzák: A csehszlovák politikai harcok izgalmai között tegnap megdöbbentő politikai gyilkosság történt. Dr. Gerovsky ügyvédjelölt egy ökölcspással hátulról leütötte dr. Michajlovsky ügyvédjelöltet. A megátamodott ügyvédjelöltet a kórházba szállították, ahol ma meghalt. Dr. Gerovsky azelőtt nagyorosz párti volt, de nemrég átpártolt a Kaminszky-párthoz. Néhány nappal ezelőtt szóváltása volt egy politikai ellenfelével, amely tettlegességé fajult. Dr. Michajlovsky akkor közbelépett és elválasztotta őket egymástól. Ezért bosszúból tegnap megátamodta dr. Michajlovskyt, aki lelkes nagyoroszpárti volt. A gyilkos ismeretlen helyre szökött és körözik.

— Az állambiztonsági hivatal által elrendelt alkalmazottak bejelentésére szükséges nyomtatvány kapható Pichler papirkereskedésében Arad, Bohus-palota.

FATTI

A NAGYPAPA FIACSKAJA.

Szenzációs vigjáték,

FATTI-val a főszerepben.

Bemutatója ma pénteken, szombaton és vasárnap az APOLLOBAN.

Reális politikát sürget a német külügyminiszter.

Chemnitzből táviratozzák: A német néppárt Bismarck-estélyén dr. Stresemann volt kancellár beszélt és hangsúlyozta, hogy a német nép egységességének milyen nagy fontossága van. Egy hatvan

millió német szavát minden erőszakkal szemben hangoztathatja. Majd hangsúlyozta a reális külpolitika szükségességét, amely nem riad vissza áldozatoktól sem, hogy a rajnavideki és a ruhrvidéki németeket felszabadíthassa.

JOGOT KAPTAK A TÖRÖK NŐK.

(Nezihe Moneddine hanum, a török feminista elnöke a „felszabadulásról“)

Most érkeznek a sürgönyjelentések Angorából, hogy a nemzetgyűlés megszavazta a török nő polgárjogosultságát, megadta nekik a választójogot, sőt a nő elválasztási jogát is törvénybe iktatták.

A hivatalos hírek aktuálisak teszik egy beszélgetésemet, mely február végén történt, amikor megismertem Nezihe Moneddine hanumot a török feminista elnökét.

Az Aranyzarv partján lakók feminista vezére nem visel pápaszemet nem jár cugos cipőben, csinos, fiatal asszony, nem régen vált el tőle az ura. Ahol lakik: a török asszony lakosztálya, mely eddig az idegen férfi előtt szent volt, a férjén kívül más nem léphette át a küszöböt. Keleties kényelemmel tarkított európai izlés, a komoly, zöldposztós íróasztal és a francia, német, angol, török könyvek alatt roskadozó üvegszekrény valamilyen férfias jelleget adnak a berendezésnek.

De az ablaküveg előtt vasrács domborodik az ucca felé, a vasrács, mely még a régi török felfogás szimbóluma az asszonyi szabadságról.

— Oh, a vasrács nem jelent semmit, — mondja Nezihe Moneddine asszony — csak lustaságból nem véttem meg le. De remélem, hogy nemsokára az egész köztársaságban eltűnnek a vasrácsok a nők ablakiból.

Külsőségekben ekkor már megtörtént a nők felszabadulása. A modern konstantinápolyi asszonyok és leányok európaiasan öltözködnek, táncolnak, sőt versenyt táncolnak shimmyt, 27 óráig egyfolytában, nyilvános zsűri előtt, mint a párisiak. A fátyolt, mely az arcot borítja, eltűnt, csak nagyon ritkán látható s már nem kelt feltűnést és megütközést, ha a férj karonfogva sétál feleségével az uccán.

Maga Musztafa Kemal basa járt elől jó példával, aki hivatalos utazásoknál, fogadtatásoknál mindig maga mellé ültette a feleségét.

De a török nők nem elégedtek meg a külsőségekkel. Törvényesen akarták szabályoztatni polgárjogaikat és Konstantinápolyban megalakult a feminista szövetsége, mely kitartóan és lelkesen küzdött a siker érdekében.

— Tudom jól, — mondja a feminista elnök — hogy már nem kell sokáig várunk. (Jóslata beteljesedett!) A köztársaság kormánya érzi és szükségesnek látja a nők teljes felszabadítását. Most még csak arról van szó, hogy politikai jogainkat is biztosítják-e, vagy sem?

— Mi úgy éltünk mostanáig, — folytatja — mint az elkárhozott lelkék. Négy fal között, magunk között, távol a világtól, szinte számkivetésben. A legsúlyosabb, hogy teljesen alá voltunk rendelve a férfi minden akaratának, még személyes szabadságunk tekintetében is. A török férfi bármely pillanatban elválhat

feleségétől, a török férj annyi feleséget vehet magának, amennyit akar, ezzel szemben mi nők még csak el sem válhatunk! Az a modern, európai szellem, mely az új köztársaság egész berendezését átalakítja, magától értetődően kell, hogy átalakítsa a mi életünket is. Eleinte nem jó szemmel nézték egyesületünk működését. Azt hitték, hogy forradalmasítani akarunk. Pedig mi nem forradalmasítani, csak reformálni szeretnénk. Az ország szellemi és kulturális irányításában teljesen egy nívón állunk a férfakkal. Irónőink, költőnőink, zeneszerzőnőink, festőművésznőink nagyon népszerűek, az irónők különösen. Bátran mondhatom, hogy ezen a téren mi vezetünk. Különösen az utolsó időben feltűnt ez az előrehaladás, amikor a férfiak a harctereken és a háborúkban jeleskedtek, úgy, hogy nem is értek volna rá könyveket írni, vagy a művészetek más ágaiban jeleskedni.

— Emellett súlyosan érintett bennünket a többnejűség kérdése. Valami megalázó és rabszolgai van ebben, a nyugati országokban talán nem is érezhetik olyan őszintén, hogy mit jelent ez nekünk, milyen elnyomást és milyen barbarizmust!... Az elválasztási jogot akarjuk és tiltakozunk a többnejűség ellen!

— Tudom, hogy a kormánynak e pillanatban komolyabb, súlyosabb feladatai vannak, mint hogy velünk törődjék. De mi nem nyugszunk, nem adjuk fel a küzdelmet egy pillanatra sem. Azt hiszem, a török köztársaságnak csak hasznára válna, ha a nemzetgyűlés megszavazná a férfiak és nők teljes egyenjogosultságát.

Azok a komoly és súlyos feladatok, melyekre Nezihe Moneddine hanum célzott, időközben a megvalósuláshoz jutottak. És negyvennyolc óra óta a török nők felszabadultak az évszázados hagyományokban gyökerező alárendeltségük alól. Kivívták politikai jogaikat és polgári szabadságukat. Először a fátyol tűnt el, aztán a vasrács a háremek ablakiból. Biztosra veszem, hogy a legközelebbi nemzetgyűlésben benn ül majd az első képviselőhanum is.

Lestyán Sándor.

Jön! **THEODORA** Jön!
az Apollóban.

Angol szövetek

tavaszi divatujdonságok

megérkeztek

Székely divatárnyazába Arad,
Piața Avram Iancu 20

Hogy áll a lej?

1924. április 3-án 100 lejért adták nálunk:

2.91 svájci frankot,
8.47 francia frankot,
36.000 külföldi magyar koronát,
38.000 effektív magyar koronát,
39.000 belföldi magyar koronát.

Zürichben 2.95 frankot

Párisban 8.90 frankot.

Minden családnak lesz repülőgépe.

(A légi bicikli olyan olcsó, mint a kerékpár. — Beszélgetés a lezuhant repülőgép feltalálójával.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Raimund Nimfűhr dr., aki már három évtized óta foglalkozik a repülés problémájával, állítása szerint föltalálta a lezuhant repülőgépet, amely egyúttal régi ákaruszi problémát, a madár-ember kérdését oldja meg, lévén olyan olcsó, hogy tömeges gyártása esetén nem fog többé kerülni, mint egy kerékpár és egyúttal kezelése sem igényel magasabb képzettséget.

Légi biciklinek nevezi Nimfűhr dr. találmányát, amelynek gyártására mostan a Withead Rt. közreműködésével és az osztrák kormány támogatásával konzorcium alakult. Nimfűhr dr. találmányát a műegyetem több professzora is megvizsgálta és korszakalkotónak minősítette. A Közlöny bécsi szerkesztőjének ma alkalmunk volt a feltalálóval beszélgetést folytatni. Nimfűhr dr. a következőket mondotta:

— Az idea olyan régi, mint maga az emberiség. Leonardo de Vinci is foglalkozott vele és Otto Lilienthal nagy lépésekkel vitte előre. Az én rendszerem, a madár repülésének mechanikai utazása olyan szerkezeti elveken alapszik, amelyek véleményem szerint immár eléri ezen a téren a tökéletességet. — Motorvitör-lám pneumatikusan pulzálózó. Kormányom egyesíti magában az összes többi típusok előnyeit azoknak hátrányai nélkül. Tetszés szerinti tempóban lehet vele repülni, bárholman fel lehet szállni minden előfutás nélkül. Apparátusom lezuhant, hatatlan és amellet igen olcsó. Remélem, hogy legközelebb már megkezdhetjük a gyártást és ezután nemsokára már minden családnak meglesz a maga feltétlen biztonságú repülőgépe.

Ezeket mondotta Nimfűhr dr. találmányáról, amelyet szakkörökben korszakalkotónak tartanak. Az első gép kipróbálása után fog azonban csak eldőlni, hogy vajon Nimfűhr dr. találmánya a gyakorlatban is éppoly tökéletes, mint teoriájában. Az a körülmény azonban, hogy a gyártásban az osztrák kormány és a Withead-művek is résztvesznek, a legnagyobb bizalomra jogosít fel.

Hogyan verte meg Réti Capablancát?

(A newyorki sakkverseny világszenzációt kelteit játszmája.)

(Newyorki levél.) Játszották a new-yorki nemzetközi sakkverseny 5. fordulóján, 1924. március 24-én. Világos: Réti. Sötét: Capablanca. 1. Hg1-f3. (Zuckertort egy évszázaddal ezelőtt, inkább kuriózumból játszotta ezt a lépést, mely ma nagyon kultivált megnyitási methodus bevezetőlépésként. E megnyitást különösen Réti, nagy virtuozitással kezelte.) ... Hg8-f6 (A legjobb és legkényelmesebb lépés valószínűleg 1. d7-d5, 2. c2-c4, g7-g6 3. b2-b4. ... (Réti szellemes húzása, mely meg akadályozza a sötét huszár c6-ra való természetes fejlődését, úgy hogy a vezérlő később nagy nyomatást fog gyakorolni a b7 pontra.) ... Ff8-g7? (A helyes lépés a 7-a5 lett volna, amely, mintán a vezérbástya még ebben a pillanatban védtelen, kikényszeríti a c5 pontot gyengítő lépést.) 4. Fc1-b2, 0-0 5. g2-g3, b7-b6 6. Ff1-g2, Ff8-b7 (A fianchetto-láz Capablancát sem kímélte meg. Most minden futó a hypermodern iskola legújabb bölcsességét hirdeti.) 7. 0-0, d7-d6 8. d2-d3, Hb8-d7 9. Hb1-d2, e7-e5 (A sötét megnyitási stratégiája kezdettől fogva rossz volt, mert e7-e5, amelynek előbb-utóbb jönni kell, világosnak alkalmas ad d3-d4 lépéssel a sötét centrum megbontására.) 10. Vd1-c2, Bf8-e8 11. Bf1-d1, a7-a5 12. a2-a3. ... (Most már fenyeget 12. d3-d4, amire e5-e4 nem megy Hf3-g5 miatt és az e4 gyalog elvész.) ... h7-h6 13. Hd2-f1, ... (ismét fenyeget d3-d4, e5-e4, Hf3-d2 stb.) ... c7-c5 14. b4-b5, Hd7-f8 15. e2-e3, ... (Világos folytatja aknamunkáját a sötét centrum ellen.) ... Vd8-c7 16. d3-d4, Fb7-e4 17. Vc2-c3, e5xd4 (Az e5 gyalog máskülönb. örökös gondot okozza a sötétnek.) 18. e3xd4, Hf6-d7 19. Vc-d2, c5xd4? (Végzetes hiba. Sötét gyalogot vél nyerni, elnézi azonban a 2-ön lehetséges sakkot, a mely megvédi a b gyalogot.) 20. Fb2xd4, Vc7xc4 21. Fd4xg7, Kg8xg7 22. Vd2xb2+, Kg7-g8 23. Bd1xd6, ... (Ezzel világos hatalmas játékkal nyeri vissza gyalogját. Nem lett volna jó (Bd1xd6 helyett) 23. Hf3-d2, mert Vb2xc2, Fxc2, Bc1, Bc8! után sötétnek gyalogtöbblete van.) ... Vc4-c5 24. Ba1-d1, Ba8-a7 25. Hf1-e3, Vc5-h5 (Még valamivel jobb lett volna Fxf3 és Hd7-e5.) 26. Hf3-d4, Fe4xg2 27. Kg1xg2, Vh5-e5 28. He3-g4, Vd5-c5 (A bástya nem volt üthető Hd4-f5 miatt.) 29. Hd4-c6, Ba7-c7 30. Hg4-e3, ... (Világos időzavarban nem látja az erélyesebb Hxh6, Kh7, Hxf7 folytatást, melyre a matt nem védhető (Hf8-e6, Bxe6.) ... Hd7-e3 31. Bd1-d5 sötétfeladta. (31. He5-c4-re köv. 32. Bdxc5, Hxb2, 33. Bc2 Ha4, 34. Hf3-d5, Bc7-c8, 35. Hc6-e7+ és világos bástyát nyer.)

Réti újabb győzelme.

Newyorkból táviratozzák: A new-yorki sakkverseny tizenkettedik fordulójának kiemelkedő eseménye Réti győzelme Bogoljubiv felett. Réti 25 lépésben megverte Bogoljubovot. A Maróczy-Tartakower és Aljechin-Capablanca játszmák eldöntetlenül végződtek. Yates legyőzte Las-

Ker Edét, Dr. Lasker Sámuel és Janowsky játszma még függőben van. Marshall szabadnapos volt. A tizenkettedik forduló után a következő a helyzet: dr. Lasker 7 és fél, Aljechin és Réti 7, Capablanca 6 és fél, Maróczy és Tartakower 5 és fél, Bogoljubov és Marshall 5, Janowsky és Yates 3 és fél, Lasker Ede 3.

Közgazdaság.

Bizonytalanság a devizapiacra

A devizapiacra ma nagy bizonytalanság uralkodott. A tegnapi zürichi utótőzsdei jegyzések megérkezése után, amelyben a lejnek 3.10 volt a kurzusa a svájci frank iránt olyan nagy vételekedv uralkodott, hogy 34-ről a nagy leereslet 35.25-re emelte a svájci frank magánforgalmi árfolyamát. Ma délelőtt a zürichi nyitás megérkezése után, amelyben Bucures-tit 2.95-ös áron jegyezték, a helyzet hirtelen megváltozott, mindenki svájci frankot kívánt eladásra, úgy hogy az árfolyama 34.10-re esett vissza. A mai zürichi záróár folyamokban 2.95 marad a lej kurzusa. A nagy bizonytalanság után este stabilizálódott a svájci frank 34.40-es árfolyamon. A lej zürichi ingadozását a bécsi román-orsz. tárgyalások idézték elő, holott a tárgyalások semmiképpen sem befolyásolhatják a folytonosan javuló román valutát.

HELYI VALUTAÁRAK. (Április 3.) Francia frank 11.80, svájci frank 34.40, dollár 198.50, dinár 2.50, szokol 5.92, lira 8.90, angol font 860. **Kifizetések:** Budanest külföldi 360, belföldi 390, Bécs 3.56, Prága 5.88, Zürich 34.30, Milano 8.80, London 850, Páris 11.70, Newyork 197.50, Belgrád 2.45.

ZÜRICHI NYITÁS. (Április 3.) Amsterdam 211.37, Newyork 572.50, London 2462, Páris 33.80, Milano 25.25, Prága 17, Budapest 0.0077.50, Belgrád 7.05, **Bucures-ti** 2.95, Bécs 0.0080.62.50.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Április 3.) Amsterdam 211.50, Newyork 573, London 2464, Páris 33.95, Milano 25.25, Prága 17, Budapest 0.0077.50, Belgrád 7.05, **Bucures-ti** 2.95, Bécs 0.0080.62.50.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Április 3.) **Kifizetések:** Páris 11.60, London 851, Newyork 196, Milano 8.84, Zürich 34.80, Bécs 0.0027.25, Prága 5.70, Budapest 0.0024. **Valuták:** Napoleon 745, le-va 1.33, török lira 1, angol font 837, francia frank 11.30, svájci frank 37, lira 840, drachma 3.55, dinár 2.35, dollár 193.50, lengyel marka 0.0023, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0023, szokol 5.75.

BUDAPESTI DEVIZAKÖZPONT JEJYZÉSEI. (Április 3.) Belgrád 390-965, **Bucures-ti** 390-410, London 325000-335000, angol font 326400-336400, Milano 3335-3475, Páris 4490-4665, Prága 2245-2320. **A takarékkoro na ártolyama** 112.

A Balkán Impex közgyűlése. A Balkán Impex R-T. nagy érdeklődés mellett, Szana Zsigmond vezérigazgató elnöke alatt tartotta. VI. évi rendes közgyűlést. Az igazgatóság az előterjesztés jóváhagyásával az 1923. évi osztalékot 25 %-ban, azaz részvényenként 25 lejben állapította meg, minden néven neveződő levo-

nás nélkül. Az osztalékiszelvények a Temesvári Bank- és Kereskedelmi R-T. pénztáránál nyernek kiegyenlítést.

A speciális adókievetés Aradon. Az aradi pénzügyigazgatóságon működő speciális adókievetőbizottság április 14-én tárgyalja az összes aradi gyógyszerészek és 15-én az összes aradmegyebeli gyógyszerészek adójának kievetését.

A bizottság felhívja a vidéki gyógyszerészeket, hogy az esetleg már reájuk kivetett elementáris és globális adókról szóló jegyzőkönyvet hozzák magukkal. Ugyancsak hozzák magukkal, ha házuk vagy egyéb ingatlanuk után adóztatták meg őket, az erről kiállított jegyzőkönyvet. A bizottságnak különben a gyógyszerészek adójának tárgyalása idején gyógyszerésztagnak is lesz. 16-án, 17-én és 19-én az orvosok, 22-én a mérnökök adóját tárgyalják, úgy az aradiakét, mint a megyebeliekét.

A Kavaráni Mész és Asphalt Ipar R-T. Grünwald Márton vezérigazgató elnöke alatt tartotta 6. rendes évi közgyűlést. Az igazgatóság jelentését a közgyűlés tudomásul vette és az előterjesztett javaslatokat elfogadta. Osztalék címen tíz százalékos felosztásra. Az igazgatóságba választottak: Adám György, az aradi Victoria vezérigazgatója, Grünwald Sámuel, az aradi Grünwald és Moskovitz cég belfagya, Grünwald Márton vezérigazgató Timisoara, Grünwald Vilmos magánaradi, Mész Mór dr. ügyvéd Lugos, Freund Mór nagykereskedő Timisoara, Klein Jenő igazgató Timisoara, Pollatssek Henrik szeszgyáros Csurahonf. A felügyelő-bizottságba választottak: Antonescu Virgil, az aradi Victoria igazgatója, Traian Marcu igazgató Timisoara, Kufner Artur igazgató Timisoara, Eftimie Capadus plébános Kavarán. Az igazgatóság a közgyűlést követő ülésen igazgatósági elnökek Adám Györgyöt, a Victoria Takaré- és Hitelintézetnek (Arad) vezérigazgatóját és alelnöknek Grünwald Sámuelt, a Grünwald és Moskovitz cég belfagját (Arad) választotta.

Meghosszabították az aradi adótárgyalások határidejét. Az aradi pénzügyigazgatósághoz ma a miniszteriumtól érkezett rendelkezés szerint a rendes adókievetési tárgyalásokat meghosszabbítják. Az új adótörvény szerint ugyanis március 30-ig kellett volna az adótárgyalásokat befejezni, azonban míg a megyében a tárgyalásokat befejezték, addig Arad számára nem volt elég ez a határidő. A miniszterium azért megengedte, hogy úgy az első, mint a második anulálás (évi) bizottság április 15-ig tárgyaljon, de ez idő alatt feltétlenül fejezze be tárgyalásait. A miniszterium a megyebeli adótárgyalások március 30-án túl való folytatását nem is engedélyezte.

Feloldoták Aradon a lisztárakat. Arad város vezetősége a mai naptól kezdve feloldotta a lisztárakat a maximálás alól. A kenyér maximalálásában szintén érdekes változás történt, amennyiben a barna kenyér kilóját öt lejben állapította meg a város vezetősége, vagyis egy lej ötven hánival olcsóbb lett, mint volt. A fehér kenyeret pedig szintén a szabad kereskedelem tárgyává tette és annak árát a tőkés határozzák meg.

Aradi városi illetékek. Arad város vezetősége elkészítette az utócaseprési, kataszteri, csatornázási és egyéb városi illetékek tervezetét, amelyet közszemlére kifüggesztett a városháza 33. számú szobájában.

LEGUJABB.

Leszavazták az angol munkáspárti javaslatot.

Londonból táviratozzák: Az alsóház ma 207 szavazattal százharminc hat ellenében elutasította több munkáspárti képviselő javaslatát, hogy a hadseregben töröljék a halálbüntetést.

Rossz üzleteket kötött egy cseh miniszter.

Prágából táviratozzák: A Bohémia értesülése szerint Hodzsa földművelésügyi miniszter állása megrendült, mert a Felvidéken az államra nézve kedvezőtlen faüzleteket kötött.

Lossov tábornok a török hadseregbe lépett.

Berlinből táviratozzák: Lossov tábornok, aki mint Bajorország katonai parancsnoka a jobboldali puccsisták érdekében ellentétbe került annak idején a birodalmi kormányval, állítólag belépett a török hadseregbe és legközelebb elutazik Angorába, Törökország jelenlegi fővárosába.

Bombát dobáltak a faszisták közre.

Rómából táviratozzák: A nápolyi fascista otthonba ma bombát dobáltak. Az ott tartózkodók közül egy meghalt és egy súlyosan megsebesült.

Jön! Jön!
THEODORA
az Apollóban.

Aradi mozihirek.

Mindenki kacag, aki végignézi az Apolló mozgószínház vigjáték-ujdonságát, amelynek főszerepét Fatty, a humor megtestesítője játssza. „Fatty, a nagypapa fiacskája” címe ennek a sláger vigjátéknak, minden egyes fordulata tele van ötlettel és komikummal. Fattynak kétféle dollárt kell örökölnie egy év alatt, a melyhez a sors különös módon juttatja hozzá huszonötödik születésnapja alkalmával. Fatty különböző feladatok mellett azonban épen a legfontosabbat nem tartja be: a nőülési tilalmat. A végén minden jóra fordul. A rendkívül kacagtató vigjátékot pénteken, szombaton és vasárnap vetíti az Apolló.

Theodora, a régi Róma asszonya hatalmas filmdráma legközelebb az Apolló mozgószínházban.

Pénteken utoljára élvezheti az aradi közönség az Uránia mozgószínház ötletes vigjátékujdonságát, a mely „A kis ördög” címen kerül vetítésre. A kép minden jelenete csupa ötlet, vidámság, helyzetkomikum, a mely állandó derűtségben tartja a nézőt.

Kis ördög.

Vigjáték ma pénteken utoljára az Urániában.

A szerkesztésért felelősen:
KOCSY JENŐ,
főel.

Cenzurat: Prefectura Județului.

MUZSAY férfiruha-üzletében mélyen leszállított árak. Arad, színház főbejárattal szemben

NYILTTÉ.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Fájdalommal tudatjuk, hogy felejtethetetlen halottunk van.

Schreyer Jakabné
szül. Weiszberger Regina

62-ik. boldog házasságának 45-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 4-én, pénteken délelőtt 10 órakor lesz.

Nemes lelke és anyagi jósága példaképünk marad.

Arad, 1924. április 2-án.

Schreyer Jakab férje. Szendrő Menyhért, Dr. Fenyves Miklósné szül. Schreyer Aranka gyermekei. Dr. Fenyves Vilmos veje. Szendrő Menyhértné szül. Edelstein Erzsébet menyje. özv. Weiszberger Róza anyja. Schaffer Vilmosné szül. Weiszberger Eteika. Dr. Vass Ignácné szül. Weiszberger Szidónia, Weiszberger Marcell testvérel. Fenyves Antika, Fenyves Klára unokái. 2018

Olosó szálló eladások!

Covasintón (Kovaszinon) 10 kis hold. Ghiorocon (Gyorocon) 3 és fél kat. hold. Muszkán 6 kat. hold. Muszkán 4 és fél kat. hold. Kovaszinon 6 és fél kat. hold. Paulison 3 és fél kat. hold. Muszkán 11 kis hold, mind gyönyörű villákkal, lakóházzal, 3-4 szobás lakásokkal, teljes felszereléssel eladók. Megbizva HAÁSZ Iroda Arad, Strada Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.505

Megjött az ORIENT

divatruhákba a legfinomabb tavaszi férfi- és női szövet. 1967

Alkalmi vétel!

Sarokház jóforgalmu tüzelttel és még két hozzátartozó ház, majorsági udvarral, nagy díszmóccal magtárral, beköltözhető lakással 960000.— Leírt eladó. — Családi ház négy szoba konyha parkettázva, fürdőszoba kerítéssel 520000.— Leírt eladó. — Azonnal beköltözhető. — Aradon, Pista Avram lancu (Szabadság téren) nagy üzlethelyiség 100.000 Leírt átadó, az összeg nem egyszerre fizetendő. Azonkívül több kisebb nagyobb ház eladásra valamint vételre előjegyezve. Arad, Strada Barjiu No. 3. (Rákóczy-ucca) 1941

C. F. R. menetjegy irodában.

Garantált angol rézgálic

98/99% a hirneves

Mc. Keohnie Brothers Limited Widnes angolországi gyárakban készült netto 254 kgr. eredeti hordókban kapható kizárólag az Arad-megyeyi

Sindicatul Viticol

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand I. 25.

Elsőrangú Majunga hárs

és Foristella kén, eredeti

„Vermorel Eclair No. I.”

permetező. 10087

Az aradi SIMA Y-féle ártézi fürdőben

minden szombaton délután 1½ - 5 óráig a gőzfürdő férfiak részére lesz nyitva.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Ki támogatna 4000 lejel fess, magas, barna nőt. Az irjon „Orgona” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába. 2015

HAZIKISASSZONYT.

(idősebbet) ki a délelőtti órákban egy mindenesnek segédkezik, szabad idejében egy 7 éves fiúval foglalkozik, felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1992

INTELLIGENS, komoly leányt, ki németül perfektül beszél, három gyermekem mellé keresek. Groszné Arad, Str. Soarelui 3. (Zoltán-ucca.) 1998

NAGYOBB központi gyakorlattal rendelkező és a román nyelvet bíró biztosítási szakítségviselő előkelő társaság bucaresti központja részére keresetnek. Életrajzi adatokat tartalmazó ajánlatok, amelyek diszkrétan kezeltetnek, Kelet hírlapirodába Arad „Biztosítás” jelige alatt küldendők. 1041

JÓL főző tisztá szakácsnőt keresek azonnalra. Dr. Földesné Arad, Str. Greceanu (Perényi-ucca) 8. 15.029

FIATAL leány fogorvosi rendelőbe asszisztensnőnek felvétetik. Dr. Spielberger Arad, Strada Consistorului 16. 10.042

FALURA fiatal mindenes felvétetik. Sándor Arad, Strada Bucur (Eötvös-ucca) 12. 10.042

HÁZVEZETŐNŐ, szorgalmas, vidékre mielőbbi belépésre kerestetik. Érkezhetni lehet délután 2-4-ig. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2020

UJSÁGÁRUS egész, vagy félnapra jó jövedelemmel felvétetik Kelet hírlapirodában Arad. 10.042

VASKERESKEDŐ tanulót felvesz Csetey és Szeitz-cég Arad, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 14-61. sz. 15.029

GÉPIRÓNÓ, ki románul és németül is beszél, állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában 2019

CSAPOSLEGÉNY állást keres. Ugyanoda felesége szakácsnőnek, leánya kisebítőnőnek ajánlkozik. Cim Gazsi József Semlac. 2014

GYAKORLOTT gazda keres alkalmaztatást gazdaságba, vagy ipartelepbe, ahol felesége gazdasszonyi, vagy szakácsnői foglalkozást is vállal. Szíves ajánlatok „Kitünő erő” címen az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 700

VIDÉKRE egy gyermekszertető mindenes felvétetik. Arad, Bul. Carol No. 42. (Erzsébet-körút 20.) ajtó 7. fölépcső. 2025

Vétel és eladás.

GÁZRESO majdnem új, olcsón eladó. Kuttányi Arad, Str. Colonel Pirici. 2011

FRISS 5-600-as HERING KAPHATÓ EHRENFELD FÜSZERNAGYKERESKEDÉSÉBEN ARADON. 2010

GYERMEKKOCSI jutányos árért megvehető. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.029

ANTIK berakott szekrény, dísztárgyak, 6 személyes étkező servise, 6 személyes ezüst evőeszköz, asztal, ágyló és scheslon terítők, függönyök 2 ágy, csillárok, szalonberendezés, kaszír-kendők, szőnyegek, fotelék, antik lámpa, kézimunkák, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. emelet jobb. 1000

GYÖNYÖRŰ hálószoba, ebédlő átadható kétszobás lakással eladók. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Arad. 15.029

PERZSA és egyéb szőnyegek, butorokat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísztárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a 13585

REUMA szesz, kitünően bevált szer köszvény, csusz, idegzsába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 54

ELADÓ Wertheim-cassa Arad, Strada Vicentiu Babes (Kiss Ernő-ucca) 12. szám. 2005

Lakás.

REICHSDEUTSCHER Herr sucht hübsch möbliertes seperates Zimmer. Eventuell mit Abendtisch Adresse bitte in die Administration des Aradi Közlöny. 2009

Ingatlan.

SZÁNTÓFÖLD Ghiorocon (Gyorocon) 3-5 holdas parcellákban, valamint ház lakással, előnyös árban eladó. Lloyd-Bank Arad. 1864

ELADÓ és azonnal átvehető 85 kat. hold szántóföld gazdasági felszereléssel, tanya épületekkel, vetéssel, jószágállománnyal Lugojtól (Lugostól) 6 kilométerre. Cim Sima főszemléző Balint (Bálint) Krassósözörénymegyey. 1987

HÁZ Ghiorocon (Gyorocon) átvehető lakással, előnyös árban eladó. Lloyd-Bank Arad. 1865

ARAD, Calea Radnei 32. számú ház elfoglalható lakással és üzlethelyiséggel eladó. 2017

ELADÓ Arad Strada Cogalniceanu (Mikes Kelemen-ucca) 13. számú ház. Bővebbet Arad, Strada Seminarului 5. (Sina-ucca) alatt. 2022

ARADON Mosóvíz-telepen Str. Protopopescu (Bethlen-u.) 15. sz. ház olcsón eladó átadható lakással. 2028

KÖLCSÖNÖKET ingatlanra folyósítatók Haász iroda Arad, Str. Románului (Zrinyi-ucca) 5. 16.505

ELUTAZAS miatt jutányosan eladó 10 lakásból álló ház, az uccai 2 szobás lakás átvehető. Arad, Strada General C. Coanda 18. (Borona-ucca 5.) 2013

NÉGYSZOBÁS magánház azonnal elfoglalható lakással és egy teljes ebédlő berendezés eladó. Arad, Str. Sft. Gheorge (Dezső-ucca) 33. 2024

VILLANYERŐRE berendezett tüzifatelep biztos vevőkörrel, átvehető nagy urilakással, nagy kerttel, eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2027

ELADÓ egy magánház azonnal beköltözhető 3 szobás lakással 190.000 lejért. Bővebbet Boross-ügynökségnél Arad, Strada Consistorului No. 9-31. (volt Batthyány-ucca.) 2024

Földet keresők figyelmébe!!

55 kat. hold prima birtok tanya-épületekkel, Aradmegyében idei vetéssel 680.000 Lejárt ELADÓ. Haász-irodája, Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-u.) 16505

Keresek egy 1967 elárusító segédet. „Orient” divatruház, Arad.

Ujdonság! Ujdonság!

A kellemes viseletű „FEMINA” gyógyhaskötő, mely elhárít sérveket, gyógyít vese és hólyag bajt, operáció után nélkülözhetetlen, orvosilag ajánlva, törvényileg védve. Egyedüli készítője: Horváthné. Ezenkívül készítjük átalakított modern csipőfűzőket. Arad, Piața Catedralei (Thököly-tér) 6. szám. 2008

Nagy kereskedelmi bank textil

áruosztályának utazója, aki Erdély összes piacán be van vezetve,

állást keres

Levelek az Aradi Közlöny kiadójában „Önálló munkaerő” jeligére kéretnek. 2028

Élőhal

kapható LUTTWÁK JÓZSEF cégnél, Arad. Calea Banatului. 2018

ÖNKÉNTES ÁRVERÉS.

A buzásági pusztán Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-ut, Neuman-gyárral szemben) levő s gróf Sennyey Béláné tulajdonát képező leégett nagy, marhaistállónak mintegy 463 köbméternyi (kb. 92.600 darab) téglanyagát, az irodámban folyó évi április hó 7-én délelőtt 10 órakor tartandó önkéntes árverésen egy tömegben, vagy esetleg 3 részre osztva, el fogom adni.

Kikiáltási ár az egész tömegre 46.300 lej, vagy pedig 3 külön csoportban: 9200, 18.550 és 18.550 lej. Árverelő tartoznak a kikiáltási ár 20%-át bánatpénzül letenni.

Az eladásra kerülő téglanyag a helyszínén egész nap a részletes eladási feltételek pedig irodámban hétköznaponként délelőtt 9-12 és délután 3-5 óra között megtekinthetők. 2012

Dr. Parecz Béla, ügyvéd Arad, Str. Consistorului (Batthyány ucca) 2-27. szám.

BENZINMOTOROKBAN

nagy raktár 3-16 lóerőig, Böhler gyártmányu dob-sínek, angol gépszij, forrosövek, asbest zsinor és lemezek, klingerit, kenő szelencék, henger és gépolajok, tovatözsir, kovács, lakatos, asztalos szerszámokban, épület és díszbutor vasalásokban, állandó nagy raktár a LEGOLOSABB ÁRAK MELLETT. 1900

FRATII BURZA, Arad, vaskereskedés